

สัมมนาสมาคมครูภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 14

วันที่ 23 มีนาคม 2555 ณ ห้องประชุมเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

1. เนื้อหาสาระในงานสัมมนา

1.1 “การสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น” บรรยายโดย อ.Tabuchi Namiko ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนื่องจาก Input (เช่น การฟัง การอ่าน) และ output (เช่น การพูด การเขียน) เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษาที่สอง (ภาษาต่างประเทศ) ในชั้นเรียนผู้สอนจึงมักจะเน้นสองเรื่องนี้ แต่เมื่อดูกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สอง สิ่งสำคัญอันดับแรก คือการให้ข้อมูลที่ผู้เรียนพอจะเข้าใจได้ (comprehensible input) เพราะถ้าเป็น input ที่ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจได้ ผู้เรียนก็จะไม่เกิดการสังเกตและไม่เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาที่ว่าทำไมเรียนแล้วจึงพูด/นำไปใช้ไม่ได้ แต่ถ้าผู้สอนนำเสนอข้อมูลที่พอจะเข้าใจได้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการสังเกต จากนั้นสร้างกฎขึ้นเองและมีการตรวจสอบเมื่อนำไปใช้ ในกระบวนการเหล่านี้ สิ่งที่ผู้สอนสามารถทำได้ คือ ควบคุมระดับความยากง่าย ปริมาณ และเนื้อหาของ input กล่าวคือ input ที่ดีหมายถึง input ที่มีคุณภาพดี ปริมาณมาก ยากเล็กน้อย และตรงกับความสนใจของผู้เรียน

ในการสอนโดยทั่วไป ผู้สอนจะเริ่มจากการอธิบายไวยากรณ์ จากนั้นให้ทำแบบฝึกหัดในตำราโดยเริ่มจากแบบฝึกหัดขั้นพื้นฐานและเป็นแบบฝึกหัดขั้นประยุกต์ แต่ที่จริงแล้ว หลังจากที่ผู้สอนอธิบายไวยากรณ์และก่อนการให้ทำแบบฝึกหัดในตำรา ผู้สอนควรจะตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจ input หรือไม่อย่างไร ผู้สอนควรเตรียมแบบฝึกหัดสำหรับทำความเข้าใจ input ให้ผู้เรียนทำ แบบฝึกหัดนี้มีหลายรูปแบบ เช่น ให้ผู้เรียนฟังแล้วตอบสนองโดยใช้ท่าทาง ให้ฟังแล้วเลือกรูปภาพที่ตรงกับเนื้อหาที่ได้ฟัง จับคู่ภาพกับตัวอักษร ฯลฯ จากนั้นผู้บรรยายให้ผู้เข้าสัมมนาลองคิดทำแบบฝึกหัดขึ้นเองและนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน

1.2 “แนะนำกิจกรรมการเรียนการสอน”

ในส่วนนี้เป็นการแนะนำกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบการนำเสนอแบบโปสเตอร์ (Poster Session) โดยในครั้งนี้มีอาจารย์มานำเสนอรวม 4 ท่าน ได้แก่ 1) อาจารย์อภยา ธนชัยศักดิ์ จากโรงเรียนระยองวิทยาคม นำเสนอ “เกมตามล่าหาสมบัติ” เพื่อให้นักเรียนฝึกพูดประโยคบรรยายสถานที่ 2) อาจารย์กฤษณะ มณีสอดแสง จากโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี นำเสนอ “เกมเที่ยวรอบโรงเรียนกันเถอะ” เพื่อให้นักเรียนฝึกอุปประโยคแสดงการมีอยู่ของสิ่งต่างๆ และนำเสนอการใช้แผนที่รถไฟ JR ประกอบการสอนเรื่องการเดินทาง 3) อาจารย์ชนัญญ์ธร รุ่งธัญนิธิธรณ์ จากโรงเรียนราชินีบน นำเสนอ “การใช้ใบปลิวภาษาญี่ปุ่นฝึกอ่านอักษรคาตากานะและถามตอบราคา และกิจกรรมสำรวจสถานที่สำคัญต่างๆ ในเขตดุสิต (Dusit Orienteering)” 4) อาจารย์พนิตนาฏ ดวงสุวรรณ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี นำเสนอ กิจกรรม “สังเกตภาษาญี่ปุ่นรอบตัว” ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการอ่านตัวอักษรฮิรางานะและคาตากานะจากสิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น กล้องผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างอีกด้วย กิจกรรมต่างๆ ที่อาจารย์ทั้งสี่ท่านนำเสนอในครั้งนี้ล้วนแล้วแต่เป็นการนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอบรมครูระยะสั้นที่ญี่ปุ่น ซึ่งสมาคมครูฯ จัดเป็นประจำทุกปีมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนของตนเอง

1.3 “การสอนคันจิ การเรียนรู้คันจิแบบจินตภาพและการประเมินผล” บรรยายโดย อ.Yanagizawa Shizuku
ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อักษรคันจิถือเป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งสำหรับผู้เรียนชาวไทย ผู้บรรยายแนะนำประเด็นสำคัญในการสอนคันจิ

4 เรื่องคือ รูปของตัวอักษร ชื่อของส่วนประกอบของคันจิหรือ 部首 含义 และลำดับการเขียน โดยใช้บัตรคันจิ นำเข้าสู่เนื้อหา เริ่มจากการสอนเสียงอ่าน สำหรับวิธีจำคันจิ ผู้บรรยายให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาช่วยกันจินตนาการว่าคันจิ 1 ตัว สามารถแบ่งส่วนเพื่อจำคันจิได้ ซึ่งคันจิที่ถูกแบ่งส่วนจะมาจากอักษรกระนะหรือคันจิที่เคยเรียนไปแล้ว เช่น 告 สามารถแบ่งส่วนจำเป็น 丿 + 土 + 口 พร้อมทั้งบอกข้อควรระวังในการเขียนคันจิ หลังจากนั้นจะให้ดูเฉพาะเสียงอ่านแล้วให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเขียนคันจิเอง

สำหรับวิธีประเมินผล ผู้บรรยายใช้การทดสอบ ทั้งทดสอบย่อย สอบกลางภาคและสอบปลายภาค ในส่วนการให้คะแนนให้คำแนะนำว่า ควรปรึกษากับอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นอีกท่านเพื่อกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน อีกทั้งแนะนำให้สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น ผู้สอนควรใช้ font ภาษาญี่ปุ่น 教科書体 (Kyoukashotai) ซึ่งเป็น font ที่ใช้ในแบบเรียน あきこと友だち เพื่อให้ผู้เรียนจำรูปของอักษรที่ถูกต้องได้

2.การประเมินผลการดำเนินงานสัมมนา

ในงานสัมมนาครั้งนี้ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้แบบสอบถามซึ่งได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 64 ชุดจากผู้เข้าร่วมจำนวน72 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาวไทยจำนวน 61 คน และชาวญี่ปุ่นจำนวน 3 คน สรุปผลได้ดังนี้

การประเมินระดับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานสัมมนาแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยประเมินในด้านต่างๆ รายละเอียดดังตารางด้านล่างดังนี้

หัวข้อการประเมิน	จำนวนคน(น)	\bar{X}	แปลผล ความพึงพอใจ=
1.ความเหมาะสมของวันเวลาที่จัด	64	4.47	มาก
2.ความเหมาะสมของเวลาสัมมนา	64	4.47	มาก
3.ความเหมาะสมของสถานที่	64	4.59	มากที่สุด
4.ความเหมาะสมของเนื้อหา			
4.1.การสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น	64	4.56	มากที่สุด
4.2.แนะนำกิจกรรมการเรียนการสอน (Poster Session)	64	4.34	มาก
4.3.การสอนคันจิ การเรียนรู้คันจิ แบบจินตภาพและการประเมินผล	60	4.22	มาก

5.ประโยชน์ที่ได้รับ			
5.1.การสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น	64	4.55	มากที่สุด
5.2.แนะนำกิจกรรมการเรียนการสอน (Poster Session)	64	4.47	มาก
5.3.การสอนคันจิ การเรียนรู้คันจิ แบบจินตภาพและการประเมินผล	61	4.31	มาก
ความพึงพอใจการสัมมนาในภาพรวม		4.44	มาก

ผลจากแบบสอบถามพบว่าผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับคะแนนมากที่สุด 3 รายการ ตามลำดับ กล่าวคือ 1) ความเหมาะสมของสถานที่ ($\bar{X} = 4.59$) 2) เนื้อหาการสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น ($\bar{X} = 4.56$) 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น ($\bar{X} = 4.55$)

ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการสัมมนาครั้งนี้

ผู้เข้าร่วมสัมมนาโดยส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาในทุกหัวข้อมีประโยชน์ สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และปรับปรุงชั้นเรียนของตนเองได้ นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการจัดสัมมนาในลักษณะนี้ต่อไป หากเป็นไปได้อยากให้มีจำนวนครั้งของงานสัมมนาในแต่ละปีให้มากขึ้นด้วย